

К.О. БОГАТИРЬОВ,

доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри ТООПС
НУК ім. адмірала Макарова
м. Миколаїв

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ТУРИЗМУ

В сучасних умовах переходу України до ринкової економіки в кожній галузі відбувається пошук нових шляхів і методів виробництва, здійснюється аналіз сучасного стану, окреслюються перспективи на майбутнє. Ці процеси характерні і для туристичної галузі, яка спрямована на отримання прибутку через задоволення туристичних потреб населення, надання йому різноманітних туристичних послуг. Розвиток молодіжного та дитячого туризму в Україні сьогодні особливо актуальний, оскільки саме цей вид туризму має патріотично-виховне значення, дає змогу в юному віці не тільки пізнати свою країну і весь світ але й реалізувати конституційне право кожної дитини на відпочинок.

Мета даної роботи – довести роль молодіжного та дитячого туризму як важливого стратегічного завдання нашої держави в забезпеченні соціального захисту дітей та молоді і реалізації їх права на оздоровлення і відпочинок.

Майбутнє кожної держави – це її підростаюче покоління. Діти й підлітки становлять 22,6%, або близько 11млн. чол., загальної кількості населення України[1]. Упродовж останніх років в Україні зберігається тенденція до погіршення стану здоров'я молоді, яка зумовлена негативними факторами соціально-економічного, екологічного психоемоціонального характеру. Конвенцією ООН про права дитини, ратифікованою Верховною Радою України, проголошено, що діти мають не тільки особливі потреби, а й громадські, політичні, соціальні, культурні та економічні права. Одним із найважливіших стратегічних завдань нашої держави в забезпеченні соціального захисту дитинства є реалізація їх права на оздоровлення та відпочинок.

Виходячи з цього, постає потреба вироблення системного підходу до проведення молодіжної політики сприяння духовному й фізичному розвитку підростаючого покоління, виховання у нього почуття громадської свідомості та патріотизму. Державна туристична адміністрація України, інші міністерства та відомства реалізують державну молодіжну політику в контексті виконання загальнодержавної програми “Молодь України”. 20 березня 1998 р. були затверджені комплексні заходи Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні, які передбачали: сприяти розвитку інфраструктури молодіжного туризму, створення умов для широкого

залучення молоді до опанування надбаннями національно-культурної спадщини України; забезпечити підтримку краєзнавчого туризму; організувати та проводити туристсько-спортивні заходи (зльоти, олімпіади, першості, чемпіонати, інші види змагань) на національному і регіональному рівнях для молоді та студентів, забезпечувати організацію туристичних поїздів для молоді, активізувати обміни туристичними групами з метою навчання, стажування та ознайомлення з народними традиціями і культурою, обміном молодіжними командами [4].

Згідно з законом України «Про туризм» держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямків розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності. Серед основних цілей державного регулювання в галузі туризму та екскурсійних відвідувань для дітей, молоді людей похилого віку, інвалідів та малозабезпечених громадян шляхом запровадження пільг стосовно цих категорій [2].

12 травня 2004 р. Кабінетом Міністрів України були затверджені Заходи щодо державної підтримки розвитку молодіжного та дитячого туризму, в яких зазначена необхідність: утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань сприяння молодіжного та дитячого туризму; проведення інвентаризації об'єктів туристичної інфраструктури, які можуть бути використані для потреб молодіжного та дитячого туризму; розроблення та впровадження механізмів підтримки кращих інноваційних проектів громадських та інших організацій із створення та просування на ринку туристичного продукту для дітей та молоді; здійснення заходів щодо створення мережі молодіжних готелів; розроблення пілотного проекту молодіжного готелю; підготовка пропозицій щодо виділення приміщень для молодіжного готелю або земельної ділянки для його спорудження в кожному обласному центрі; розроблення та затвердження символіки молодіжного туризму; підтримка проведення благодійної акції «Подаруй дитині літо», проведення молодіжних туристичних фестивалів; розроблення та проведення маркетингової кампанії молодіжних готелів, дитячих оздоровчих закладів на міжнародному туристичному ринку; визначення та затвердження орієнтовної тематики екскурсійно-краєзнавчої діяльності в межах свого регіону відповідно до вимог навчальних програм для різних вікових груп дітей та молоді і рівня їх знань; включення туристичних та екскурсійних поїздок по Україні до навчальних планів середніх загальноосвітніх шкіл; проведення ярмарку послуг, пов'язаних з організацією дитячого та оздоровчого туризму; створення інтернет-порталу, сайту дитячого та молодіжного відпочинку; видання сучасних карт, схем, довідників з молодіжних туристичних маршрутів, путівника із зазначенням основних туристичних центрів для шкільної та студентської молоді; сприяння розвитку міжнародного молодіжного туризму у прикордонних областях; проведення міжнародної конференції «Молодіжний та дитячий туризм та

відпочинок», наукових досліджень у сфері молодіжного туризму; дослідження ціноутворення туристичного продукту для дітей та молоді, підготовка відповідних пропозицій та рекомендацій та інш. [1].

16 січня 2003 р. Кабінетом Міністрів України прийнята постанова «Про затвердження Державної програми відпочинку та оздоровлення дітей на період до 2008 року». З метою удосконалення організації повноцінного відпочинку, оздоровлення дітей, а також стимулювання діяльності дитячих оздоровчих закладів Кабінет Міністрів України визначає, що турбота про здоров'я дітей є одним з основних показників ставлення держави до проблем підростаючого покоління. Виконання Програми дасть змогу збільшити кількість дітей, охоплених організованими формами відпочинку та оздоровлення; зміцнити матеріально-технічну базу діючих оздоровчих закладів та збільшити їх кількість, зокрема спеціалізованих і профільних оздоровчих закладів для дітей; урізноманітнити та підвищити якість оздоровчих послуг; забезпечити високий рівень фахової підготовки працівників оздоровчих закладів для дітей[2].

Останнім часом державна підтримка дитячого та молодіжного туризму стала більш відчутна. Так, «Укрзалізниця» надає дітям під час канікул можливість безплатного проїзду до місць відпочинку й оздоровлення. Слід відмітити і тенденцію до залучення низки культурно значущих, оздоровчих, видовищних організацій і установ у системі ISIC. Міжнародне студентське посвідчення ISIC дає його власнику право на знижки й пільги під час оплати проїзду в міжнародному, внутрішньому та міському транспорті, на розміщення в готелях, харчування, відвідування музеїв, театрів і кінотеатрів, клубів, дискотек, спортивних заходів більш як у 100 країнах. Щоб отримати таке посвідчення молодому українцю достатньо мати студентський або учнівський квиток, надати дані міжнародного паспорту та назву навчального закладу англійською мовою. Адже сьогодні в Україні значно підвищився попит на закордонний відпочинок молоді – не слабшає інтерес до поїздок до Туреччини, Болгарії, вже кілька років поспіль українські діти відпочивають в іспанських родинях. Стають досить актуальними і загальноосвітні закордонні тури, коли дитина індивідуально або у складі групи вирушає до Англії, Іспанії, Мальти, де поруч із відпочинком має можливість поглиблено вивчати іноземну мову [3].

На жаль державній політиці у цій сфері властива певна непослідовність. З одного боку, дітям надають безплатний проїзд, а з другого, виставляють неймовірну ціну за проживання в готелі. Як наслідок, ознайомлюючись із величними пам'ятками світової та української культури, діти мусять жити в умовах, досить далеких від поняття «цивілізовані». Водночас матеріальна база, що перебуває під юрисдикцією різних міністерств і відомств, не використовується в певному обсязі, а цільові кошти із спеціалізованих джерел фінансування,

які виділяються з державного бюджету для відпочинку та оздоровлення дітей і молоді, не завжди використовують за призначенням. Важливим заходом, спрямованим на розвиток внутрішнього та в'їзного молодіжного та дитячого туризму в Україні, є створення мережі засобів розміщення, які б за невисоку ціну надали можливість проживання для дітей, школярів та студентів під час мандрівок історичними і рекреаційними центрами країни. Виникає об'єктивна необхідність скористатися досвідом зарубіжних країн у сфері функціонування популярних і відносно дешевих закладів для подорожуючих – костелів (молодіжних готелів). Адже сьогодні біль ніж у 60 країнах світу діють понад 4.5 млн. хостелів, якими користується близько 35 млн. мандрівників причому їх кількість постійно збільшується [1].

Список використаних джерел:

1. Мальська, М.П. Основи туристичного бізнесу [Текст]: навчальний посібник / М.П. Мальська, В.В.Худо, В.І.Цибух. – К.: Центр навчальної літ-ри, 2004.
2. Про затвердження Державної програми відпочинку та оздоровлення дітей на період до 2008 року [Текст]: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 січня 2003 р. №33// Офіційний вісник України. -2003. - №3. – С. 81. – 106.
3. Про заходи Кабінету Міністрів України щодо організації оздоровлення дітей влітку 2005 року і розвитку Міжнародного дитячого центру «Артек» [Текст]: Постанова Верховної Ради України від 17 березня 2005 р. №2493 – IV // Голос України. – 2005. - №61.
4. Туристична діяльність: Нормативна база [Текст] / Упоряд. О.М.Роїна. – К.: КНТ, 2005. – С. 8 – 9.